

r. 1911

2621

SPRAWOZDANIE

Zarządu Towarzystwa „Opieki nad ubogą młodzieżą
szkół średnich“, za rok administracyjny 1911. — oraz
gorąca prośba o zainteresowanie się działalnością
Towarzystwa i uczestnictwo w

WALNEM ZGROMADZENIU

które się odbędzie we czwartek dnia 22. lutego r. 1912.
o godz. 5. po południu w gmachu gimnazjum V. przy ulicy
Stachowskiego l. 5.

Program Zgromadzenia:

1. Protokół z ostatniego Walnego Zgromadzenia.
2. Sprawozdanie z działalności Zarządu i jego sekcij wraz z wnioskiem o absolutorium.
3. Wybór Prezesa, 20 członków Zarządu, 5 członków Rady Nadzorczej.
4. Wnioski członków.

W razie braku kompletu, przewidzianego statutem, Walne Zgromadzenie odbędzie się o godzinę później, bez względu na komplet.

Zarząd.

Towarzystwo „Opieki nad ubogą młodzieżą szkół średnich“ powołała do życia w r. 1905. serdeczna troska grona przyjaciół młodzieży, którzy ów kwiat narodu i skarb jego najcenniejszy pragnęli ochronić przed nędzą i demoralizacją.

Był to czas, kiedy w społeczeństwie naszym powstało ogólne zaniepokojenie z powodu kwestyj wychowawczych i na całej linii zaczęto mobilizować środki ochronne.

Prawdziwi przyjaciele młodzieży w naszym mieście stanęli zaraz w tym szeregu.

Zawiązany Komitet organizacyjny przy pomocy władz szkolnych zbadał wszechstronnie ogólne położenie młodzieży szkolnej, zwiedził stancje w całym mieście i — niestety! — wyszedł z tej próby z przynębiającem wrażeniem na widok nędzy, w jakiej przeżywa swe młode istnienie, uczy się i rozwija przyszły obywatel kraju, może kierownik najżywotniejszych spraw społecznych, ksiądz, nauczyciel, urzędnik, przyszły ojciec rodziny.

Wielu z tych chłopców, synów włościan lub rękodzielników z małych miasteczek, bardzo zdolnych — bo tylko takich do szkół stamtąd się wysyła — bezmyślnie czy bezlitośnie rzucono na bruk miejski bez dostatecznych środków do życia, gdzie sprytniejsi, zostawieni własnemu przemysłowi i publicznemu miłosierdziu, tracą wszelkie szlachetne porywy, mające być podłożem charakteru, dzieci zaś z rozbudzonem już poczuciem godności osobistej, z natury nieśmiałe, marnieją fizycznie, wyrastają z nich pesymiści, ludzie rozgoryczeni, znękanii niedolą, zanim jeszcze na arenę życia wystąpili.

Zawiązujące się Towarzystwo wzięło sobie za cel swej pracy otoczyć tę młodzież opieką w jej życiu pozaszkolnem, stworzyć dla niej lepsze warunki, służyć pomocą i doświadczoną radą, gdy idzie o kierownictwo w naukach, aby szła za wskazówką przyrodzonych zdolności, wskazywać w handlu i przemyśle pracę równie szlachetną jak urzędnicza karyera, zapewniającą dobrobyt i pożytek dla kraju. Słowem — tej młodzieży nietylko pomódz trzeba materalnie, lecz także podnieść ją duchowo i rozszerzyć jej horyzonty.

Zadanie istotnie olbrzymie, lecz zabrano się ochotnie i z zapalem do pracy. Powołano do niej wszystkie warstwy społeczeństwa, bo sprawy wychowawcze, już ze względu na osobisty interes każdego, nikomu nie mogą być obojętne.

Odezwa znalazła słaby oddźwięk i Towarzystwo nader małymi rozporządza środkami tak w sile ofiarowanej mu pracy osobistej, jak i kapitału. Pomimo to robi wiele i robi wszystko, co w tak nielicznym zespole sił zrobić można.

Jak wydatną pomoc materalną niosło Towarzystwo młodzieży w okresie pięciu lat istnienia, o tem poprzednie sprawozdania podają wyczerpujące wiadomości.

W ostatnim roku Zarząd Towarzystwa ograniczył doraźne zapomogi na mocy zdobytego doświadczenia, że one tylko w części zapobiegają złemu. Uczniowie mieszkający na stancjach uchylają się z pod kontroli i moralnej opieki.

A jakie to są stancje!?

Warunki ekonomiczne i prądy rozkładowe lat ostatnich wytworzyły dla uboższej młodzieży typ stancji, które istnieć nie powinny i jedynym zaradczym środkiem będzie tępienie tych gniazd zepsucia i zgnilizny przez częstą kontrolę i zakładanie internatów pod kierunkiem ludzi uczciwych i świadomych celu a pod opieką władz szkolnych i powołanego ku temu stowarzyszenia.

Internaty takie zwane „bursami“ nie są wcale nowością; wiadomo powszechnie, że oddają one idei wychowawczej znakomite usługi, lecz mieszczą małą stosunkowo ilość wychowanków. Liczbę ich powiększyć należy.

Celem Zarządu Towarzystwa jest zakładanie takich „domów studenckich“ dla uboższej młodzieży, w którychby nie za darmo, lecz za możliwie najmniejszą opłatą znalazła przystań, jaka się w zwykłym i idealnym znaczeniu „domem“ nazywa.

Zarząd w miarę sił i możliwości zbierał skrzętnie fundusze. Z urządzenia loteryi spożywczej, festynu, z wkładek członków, subwencji i datków jednorazowych uzyskano w roku ubiegłym 5.163 koron, co w połączeniu z dawniejszym zapasem kapitału uczyniło 9.525 kor. 45 hal.; że zaś koszt budowy jednego takiego domu według przygotowanego planu wynosić ma około 140 tysięcy koron, przeto jeszcze dość długo zamiar ten w dziedzinie marzeń pozostanie.

Tymczasem, aby naglącej potrzebie zadość uczynić, zamierza Zarząd już w najbliższym roku choćby w wynajętym lokalu umieścić pewną ilość uczniów pod swoją opieką.

Czyniono nawet starania o uzyskanie na ten cel jednego z poszpitalnych budynków po zachodniej stronie Wawelu, gdzie sam urok miejsca miałby już niemałe znaczenie wychowawcze, ale ta myśl niema widoków powodzenia.

Zarząd Towarzystwa ma przed sobą zadanie i pracę trudną, wymagającą doskonałej organizacji i ciągłości nieprzerwanej. W braku tychże, wyniki jej są mało uchwytne. Ale sprawa sama jest bardzo żywotna i sympatyczna.

Potrzebna jest opieka nad młodzieżą a wyrazem tej potrzeby są powstające ciągle nowe stowarzyszenia mające za cel już to materialną już etyczną opiekę nad młodem pokoleniem.

Właśnie przy końcu ubiegłego roku delegaci naszego Towarzystwa brali żywy udział w akcji rozpoczętej przez Zarząd „Rady opiekuńczej“ gdzie komitet złożony z kilku osób pod przewodnictwem p. Radcy Szybalskiego obradował nad statutem do naszego zupełnie podobnym, tylko obszerniejszym, dla mającego powstać „Związku przyjaciół młodzieży“. Ze strony naszego stowarzyszenia zaproponowano najuprzejmiej, ażeby wszyscy przyjaciele młodzieży wnieśli swój zapal w szeregi istniejącego już Towarzystwa. Gdy się siły połączą i zorganizują do wydatnej działalności, powstanie prawdziwy związek przyjaciół młodzieży — inaczej będzie to rozbicie na anemiczne (śpiące) stowarzyszenia, wchodzące sobie wzajemnie w drogę.

Mamy za sobą kilka lat egzystencji i doświadczenia; wiemy, jak niewielka liczba osób poświęcić może bezinteresownie swój czas na speł-

nienie tych obowiązków, jakie na nich urząd członka Wydziału nakłada. Z radością też powitamy ów sukurs z nadzieją, że wtenczas praca może pójść nierównie szybszym krokiem.

Wszystko to, co na razie zrobić może świeżo zawiązane stowarzyszenie pomieści się wygodnie w ramach naszego statutu a później można zmienić i tytuł jego i paragrafy.

Dla zjednania Towarzystwu większej sympatyj i celem zainteresowania kół szerokich związał Zarząd swą pracę z pamięcią imienia Dr. Jordana, ażeby usiłowania swoje opromienić aureolą zasług wielkiego przyjaciela młodzieży a jemu zbudować pomnik żywy, trwały i pożyteczny, najlepiej może odpowiadający jego intencjom; a czując się niejako spadkobiercą idei jordanowskiej — zarówno ku uczczeniu zasług zacnego filantropa, jak dla zwrócenia publicznej uwagi na potrzebę zaopiekowania się młodzieżą — postanowił zarząd rocznicę jego śmierci (18/V) obchodzić corocznie przez nabożeństwo z udziałem szkolnej młodzieży i pamięć tę uświetnić festynem w parku jego imienia a przez rozsprzedaż nalepek i pocztówek z jego podobizną zyskać trochę grosza na pomoc dla ubogiej młodzieży, na kamień węgielny pod ów „Dom studencki im. Dr. Jordana“.

Zdawałoby się, że tegoroczne sprawozdanie zawiera więcej szczegółów z ideologii, niż pozytywną pracę Zarządu. To tylko pozornie. Tłumaczy się to faktem, że dawniejsza działalność miała niejako charakter pracy doświadczalnej, teraz weszliśmy w okres pewnego już uświadomienia, co czynić należy i szukamy środków, aby starczyły na wielkie zamiary.

Jako dodatni wynik pracy Zarządu zaznaczamy:

- I. Pozyskanie 56 nowych członków.
- II. Druk 300.000 dwuhalerzowych nalepek i 2.000 pocztówek z podobizną Dr. Jordana, za które po opłaceniu kosztów uzyskano 197 koron. Resztę mamy nadzieję sprzedać w rocznicę śmierci Jordana.
- III. Przystąpienie do czekowego obrotu pocztowych kas oszczędności.
- IV. Wypracowanie regulaminu dla sekcji.
- V. Zwiedzanie w dalszym ciągu stancji i studenckich burs i wreszcie mrówcza, nieuchwytna robota około umocnienia pozycji społecznej Towarzystwa.

ZARZĄD.

Zarząd Towarzystwa wybrany na Walnem Zgromadzeniu ubiegłego roku, pod przewodnictwem swego Prezesa p. Dyrektora Winkowskiego, ukonstytuował się, wybierając I. wiceprezesem starszego Radcę skarbu p. Józefa Kurka, II. wiceprezesową p. Augustową Witkowską, sekretarzem p. Juliusza Sobolewskiego, zastępcami pp. Zygmunta Gwizdałę i ks. Rudolfa Kraupę, skarbniczką p. Stefanię Haraskową, jej zastępczynią p. Emilię Malarską.

Zarząd odbywał posiedzenia co miesiąc, przyjmował do wiadomości sprawozdania sekcji i rozpatrywał ich wnioski, administrował funduszami starając się o ich powiększenie, czynił starania w prezydium miasta o uzyskanie gruntu pod budowę „domu studenckiego im. Dr. Jordana“ i o użycie funduszu, niegdyś na pomnik zbieranego, na budowę tegoż domu, udzielił wsparć i zapomóg najuboższej i rzeczywiście potrzebującej młodzieży.

Regulamin dla sekcji.

Sekcje ustanowione przez Zarząd Towarzystwa mają na celu wykonywanie specjalnych zadań zawartych w § 4. statutu przez członków Towarzystwa do tego powołanych. Każda sekcja wybiera z pomiędzy siebie przewodniczącego i sekretarza; tamten przewodniczy jej naradom i pracom, ten zdaje sprawę Zarządowi na miesięcznych posiedzeniach. Przewodniczącym może być tylko członek Zarządu Towarzystwa. — Posiedzenia sekcyjne odbywają się w miarę potrzeby; uchwały zapadają zwykłą większością głosów obecnych członków sekcji.

Wszelkie uchwały sekcji stają się prawomocne dopiero po aprobacie Zarządu Towarzystwa.

Sekcja nie występuje na zewnątrz, ale reprezentuje ją, równie jak całe Towarzystwo, Zarząd Towarzystwa.

I. Sekcja Etyczna.

Do zakresu działania sekcji etycznej należy starannie się o usuwanie wszystkiego, co na młodzież źle wpływa pod względem moralnym.

A zatem:

a) usuwanie pornografii książkowej i obrazkowej z wystaw sklepowych;

b) czuwanie nad szynkami i innymi lokalami publicznymi, gdzie młodzieży wstęp wzbroniony;

c) czuwanie nad widowiskami, niestosownymi dla młodzieży i nie-dopuszczanie jej na takie przedstawienia za pośrednictwem dyrekcji szkół średnich;

d) karcenie wszelkich wybryków młodzieży na miejscach publicznych i wszelkich przekroczeń przepisów szkolnych;

e) szerzenie zdrowych myśli wychowawczych między publicznością za pomocą artykułów dziennikarskich lub odczytów;

f) ułatwianie uczniom ubogim zwiedzania muzeów, wystaw lub widowisk, wpływających korzystnie pod względem etycznym lub narodowym.

II. Sekcja Funduszowa.

Do zakresu działania tej sekcji należy staranie się o pomnożenie fundusów Towarzystwa:

- a) przez urządzenie loteryi spożywczej w niedzielę palmową;
- b) przez urządzenie corocznego obchodu uroczystego, poświęconego pamięci Dra Jordana, w rocznicę jego śmierci 18. maja;
- c) przez urządzenie zabaw, koncertów, odczytów, tomboli i t. p.;
- d) przez sprzedaż nalepek i innych wydawnictw;
- e) przez starania w gminie, sejmie, i instytucjach finansowych o stosowne roczne datki.

III. Sekcja Stancyjna.

Do zakresu działania sekcji stancyjnej należy staranie się o dobre pomieszczenie uczniów mieszkających na t. zw. stancyach, a to:

- a) przez zwiedzanie istniejących stancji,
- b) przez utrzymywanie ewidencji stancji dobrych i podawanie ich z warunkami umieszczenia do wiadomości dyrekcji szkół średnich,
- c) przez czuwanie nad wykonaniem regulaminu, wydanego dla stancji przez Radę Szkolną Krajową.
- d) przez usuwanie uczniów ze stancji złych z pomocą dyrekcji szkół średnich,
- e) przez załatwianie sporów, wynikłych ze stosunku uczniów do nadzorów domowych,
- f) przez zakładanie burs i ich zarząd.

IV. Sekcja Zapomogowa.

Do zakresu działania sekcji zapomogowej należy staranie o materialne dobro młodzieży ubogiej:

- a) przez udzielanie bon na obiady i kolacje,
 - b) przez sprawianie odzieży,
 - c) przez obdarzanie książkami szkolnemi,
 - d) przez dopłatę do lepszej stancji.
-

SPRAWOZDANIE KASOWE.

Przychód:

1. Wkładki członków	569 K. — h.
2. Datki jednorazowe	103 „ 96 „
3. Czysty dochód z loteryi spożywczej	2454 „ — „
4. „ „ z festynu	511 „ 04 „
5. „ „ ze sprzedaży nalepek	197 „ 42 „
6. Dar Kasy Oszczędności Miasta Krakowa	500 „ — „
7. „ Spółki kredytowej Urzędników T. W. U.	100 „ — „
8. Grono Profesorów gimnazjum V.	100 „ — „
9. WP. Prof. Józef Przybylski	50 „ — „
10. Prywatne gimnazjum prof. Petelenza we Lwowie	150 „ — „
11. Towarzystwo Nauczycieli szkół wyższych	25 „ — „
12. Prezydium miasta Krakowa	25 „ — „
13. Procent od kapitału	367 „ — „
Razem . . .	5163 K. 58 h.

Rozchód:

1. Wydatki administracyjne (w tem druki, plan na burse)	161 K. 80 h.
2. Obiady w taniej kuchni	316 „ 20 „
3. Zapomogi w gotówce	367 „ — „
4. Opłata mieszkań	42 „ — „
5. Ubrania i książki	18 „ — „
Razem . . .	905 K. 90 h.

Zestawienie:

Przychód za rok 1911	5163 K. — h.
Rozchód „ „ „	905 „ — „
Pozostało . . .	4258 K. — h.
Saldo z r. 1910 . . .	5266 „ 45 h.
Do przeniesienia na r. 1912	9525 K. 45 h.

SPIS CZŁONKÓW TOWARZYSTWA:

1. Armatowicz Feliks
2. Barberowska Karolina
3. Baranowska Julia
4. Ks. Dr. Barda Franciszek
5. Ks. Bielenin Józef, dyr. sem.
6. Dr. Bieńkowski Piotr, prof. Uniw.
7. Bobrzyński Karol, prof.
8. Dr. Boczar Stanisław
9. Boczarowa Stanisława
10. Dr. Bogdanik Józef
11. Bogdanikowa Zofia
12. Brandowska Helena
13. Brunakowa Helena
14. Brunerowa Stella
15. Bzowska Zofia
16. Cachel Wojciech, prof.
17. Ks. Dr. Caputa Józef
18. Choloniewska Kamila
19. Chrzanowska Wanda
20. Chrzanowska Henryka
21. Ćmikiewiczówna Marya
22. Dr. Cybulski Napoleon, prof. Uniw.
23. Cybulska Julia
24. Ks. Dębowski Michał
25. Dembowski Ignacy
26. Dembowska Mieczysława
27. Dembowska Elżbieta
28. Dembowski Adam
29. D' Endel Antonina
30. Dorawski Józef
31. Drapella Maryan
32. Dropiowski Tadeusz, prof.
33. Dropiowska Kazimiera
34. Dyakowski Bohdan
35. Epstein Juliusz
36. Dr. Filimowski Leon
37. Fischerowa Zofia
38. Gablenz Wiktor
39. Gablenzowa Wiktorowa
40. Gackiewiczowa Herminia
41. Gawrońska Karolina
42. Gątkiewicz Feliks, prof.
43. Gebauerowa Józefa
44. Godzicki Jan
45. Götz-Okocimski Jan
46. Grabowski Stanisław
47. Grabowski Wincenty
48. Grzybowska Felicya
49. Grużewska Felicya
50. Gutkowska Antonina
51. Gwizdała Zygmunt, prof.
52. Haraskowa Stefania
53. Dr. Heinrich Władysław, prof. Uniw.
54. Dr. Hoborski Antoni prof.
55. Hubertowa Eleonora
56. Iglicki Stefan
57. Jahr Karol
58. Dr. Jakubiec Jan, prof.
59. Jasiński Stanisław
60. Jacek Kazimierz
61. Janczewska Edwardowa
62. Ks. Jeż Mateusz
63. Kaplińska Helena
64. Klemensiewicz Edmund
65. Kolischer-Krzetuski Karol
66. Kotowicz Teodor
67. Dr. Kosch Teodor
68. Ks. Dr. Kościółek Andrzej
69. Kowalikowski Jan prof.
70. Ks. Kraupa Rudolf
71. Dr. Krzyształowicz Franciszek prof. Uniw.
72. Krzyształowiczowa Józefa
73. Krzyżanowski Stanisław
74. Ks. Kulig Zygmunt, prof.

75. Dr. Kupczyk Bernard
76. Kupczykowa Anna
77. Kurek Józef, nadradca skarbu
78. Kurkowa Józefowa
79. Dr. Leo Juliusz, Prez. miasta
80. Lebedyński Antoni
81. Leonhard Stanisław, prof.
82. Lesikowski Ignacy
83. Lewkowiczowa Ksawerowa
84. Dr. Lewandowski Karol
85. Lipińska Helena
86. Liverowa Marya
87. Łabęcka Marya
88. Łaszczowa Marya
89. Łepki Bohdan, prof.
90. Łuczkowa Karolowa
91. Łuszczzyńska Zofia
92. Macharski Franciszek
93. Maciejowska Sewerowa
94. Makowski Edmund
95. Malarska Emilia
96. Malinowska Julia
97. Marchlewska Leonowa
98. Ks. Masny Jan, prof.
99. Mayerowa Helena
100. Mayówna Jadwiga
101. Dr. Matyas Karol
102. Ks. Mazanek Jan
103. Dr. Maziarski Stanisław, prof. Uniw.
104. Maziarska Stanisławowa
105. Menschekowa Paulina
106. Michalska Marya
107. Ks. Dr. Moliński Andrzej
108. Moskwa Franciszek
109. Morozewiczowa Walentyna
110. Morzycka Marya
111. Dr. Natanson Władysław, prof. Uniw.
112. Natansonowa Elżbieta
113. Dr. Nitsch Kazimierz, prof. Uniw.
114. Nitschówna Marya
115. Nowak Stanisław, prof.
116. Nowicka Olga
117. Nowicki Witold
118. Odrzywolska Helena
119. Dr. Ostrowski Kazimierz
120. Owczarkiewicz Leontyna
121. Pachoński Henryk, prof.
122. Pauli Karol
123. Parczyński Józef
124. Pazdrowski Antoni, rad. rządu
125. Pelczarówna Stanisława
126. Pelczarówna Zofia
127. Ks. Dr. Peckowski Michał
128. Dr. Piątkowski Maryan
129. Ks. Piechnik Józef
130. Pintowska Jadwiga
131. Ks. Płonka Ludwik
132. Hr. Potocka Andrzejowa
133. Dr. Poźniak Stanisław
134. Radwański Jan
135. Radwańska Marya
136. Ramułtowa Marya
137. Dr. Rec Wojciech
138. Rozmus Antoni, prof.
139. Rozwadowski Józef, prof.
140. Rybiński Adam
141. Rychłowska Stanisława
142. Pohlman Zdzisław, prof.
143. Rzewuska Augusta
144. Sawiński Wincenty
145. Dr. Schnayder Edward
146. Schneider Edward
147. Seifmanowa Emilia
148. Siedlecka Marya
149. Siemieńska Ludwika
150. Skórczewska Marcelina
151. Skórczewski Władysław
152. Ks. Smolarski Wiktor
153. Sołtysik Tomasz, rad. szk.
154. Sobeska Michałowa
155. Sobolewski Juliusz, prof.
156. Spławińska Paula
157. Starzewska Henryka
158. Steinowa Malwina
159. Stębowska Wincentowa
160. Stolzman Henryk
161. Stupnicki Teofil, prof.
162. Sulikowski Zygmunt
163. Świdarska Teresa
164. Szpakowska Hermina
165. Szołajska Włodzimira
166. Szymański Adam
167. Szymański Jan
168. Telesznicka Wanda
169. Teyseyrowa Marya
170. Tretiakowa Zofia
171. Hr. Tyszkiewiczowa Józefowa
172. Vimpeller Roman, radca szk.
173. Warchałowska Helena

174. Waśniowska Anna	185. Wołkowska Irena
175. Ks. Wądolny Czesław	186. Woyczyńska Janina
176. Wędrychowska Gabryelowa	187. Zakrzewska Wincentowa
177. Dr. Antoni Wierzejski, prof.
Uniw.	188. Zarembina Małgorzata
178. Dr. Wilczyński Ludwik	189. Zarembina Ksawerowa
179. Winkowski Józef, dyr. gimn.	190. Zawiliński Roman, dyr. gimn.
180. Winkowska Klementyna	191. Zdziechowska Maryanowa
181. Wiśniowska Józefa	192. Zieleniewska Edmundowa
182. Dr. Witkowski August, prof.
Uniw.	193. Znietkiewiczowa Władysława
183. Witkowska Augustowa	194. Żeglikowska Helena
184. Wolińska Marya	195. Dr. Żeleński Tadeusz
	196. Żelewski Franciszek
	197. Herzberg Edward

